

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

«29» вересня 2021 року протокол № 7

**Введено в дію наказом директорки
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

від «30» вересня 2021 року № 01-01/68 О.Д.

Директорка

В.В. Сидоренко

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА ВІЗУАЛЬНОЇ
ПСИХОДІАГНОСТИКИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

(Шифр за ОПІ ВК 2, професійна підготовка, вибіркова)

Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність	<u>053 Психологія</u>
Освітня програма	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>Другий (магістерський)</u>

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні питання загальної та візуальної психодіагностика» складена відповідно до навчального плану освітньо-професійної програми «Психологія» спеціальності 053 Психологія 05 Соціальні та поведінкові науки.

Автор-укладач робочої програми:

Лукіячук Алла Миколаївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту, доцент

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (протокол № 7 від 08 вересня 2021 р.)

Рекомендовано на засідання Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (протокол № 1 від 28 вересня 2021 р.)

Затверджено Вченою радою Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (протокол № 7 від 29 вересня 2021 р.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрями підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	професійна підготовка, вибіркова
		Рік підготовки
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність: 053 Психологія	2
		Семестр
	Освітньо-професійна програма: «Психологія»	3
		Лекції
	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	10
		Практичні заняття
		10
		Самостійна робота
		130
		Індивідуальні завдання
Практичні завдання		
Вид контролю - залік		

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить – 15 % : 85 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні питання загальної та візуальної психодіагностики» є формування компетентності здобувачів вищої освіти галузі психодіагностики як прикладної галузі наукового знання та практичної готовності до здійснення професійних психологічних функцій у сфері професійної діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Актуальні питання загальної та візуальної психодіагностики» є:

- сформуванати систему наукових знань в галузі психодіагностики, сучасних теорій та актуальних проблем теорії та практики даної навчальної дисципліни;
- сформуванати практичні вміння і навички психодіагностичного дослідження особистості (її станів, процесів та окремих рис), вміння за зовнішнім виглядом та особливостями поведінки діагностувати психологічні особливості людей;
- підвищити рівень професійної компетентності здобувачів освіти як практичних психологів;
- сформуванати навички емпіричного дослідження психічних станів, процесів та окремих рис особистості як за допомогою психологічного інструментарію, так і за допомогою візуальної психодіагностики.

Перелік компетентностей, що забезпечує навчальна дисципліна:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК3. Здатність обирати та застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію, налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, цінувати та поважати різноманітності та мультикультурності.

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

РН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження: із застосуванням валідних та надійних методів. Визначати методологію дослідження володіти сучасними технологіями проектування та організації наукового дослідження на підставі комплексного підходу до вирішення

проблеми професійної діяльності, представляти результати дослідницьких досягнень.

РН3. Узагальнювати емпіричні дані, аргументовано та доступно формулювати та представляти теоретичні висновки, об'єктивно оцінювати достовірність одержаних результатів наукового дослідження.

РН6. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

РН12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психодіагностика як наука і практична діяльність

Тема 1. Теоретичні основи загальної психодіагностики

Предмет і завдання психодіагностики.

Структура і стан сучасної психодіагностики. Зв'язок психодіагностики з іншими науками. Виникнення і етапи розвитку психодіагностики.

Професійні та науково-популярні методики психодіагностики. Критерії об'єктивності в психодіагностиці. Професійно-етичні принципи в психодіагностиці. Основні тенденції розвитку психодіагностики.

Школи, напрями в психодіагностиці. Стан розвитку сучасної психодіагностики. Психодіагностична література: наукові повідомлення, інструктивні матеріали, довідково-методичні і науково-популярні видання.

Тема 2. Основні методи психодіагностики

Поняття про “об'єктивний”, “суб'єктивний” та “проективний” підходи у психодіагностиці.

Класифікації психодіагностичних методик. Основи класифікації психодіагностичних процедур.

Вербальні та невербальні психодіагностичні методики: Об'єктивні тести, стандартизовані самозвіти, проективні техніки, діагностичні психодіагностики, стандартизовані та експертні методики.

Тема 3. Метод тестів у психодіагностиці.

Теорія розвитку тестів. Допсихологічні тести, розробка психологічних тестів.

Тестологія і психодіагностична практика. Переваги та проблеми використання тестового методу в психодіагностиці.

Види тестів у психодіагностиці: за спрямованістю, формою процедури дослідження, характером тестових завдань, за часом виконання. Визначення надійності тесту. Валідність. Стандартизація.

Тема 4 Метод опитування в психодіагностичній практиці.

Види опитувальників: біографічні, щодо інтересів, мотивів, установок, цінностей. Форми запитань і прогнозування результатів. Проблема достовірності особистісних опитувальників. Фактори, які детермінують відповіді на запитання.

Проективні методи психодіагностики.

Теоретичне обґрунтування проективного підходу до психодіагностики особистості. Роль наукових праць Ф. Гудинафа, Г. Мюрося, Х. Моргай, Г. Роршаха, Л. Франка у розвитку проективної психодіагностики.

Загальна характеристика проективних способів вивчення особистісних особливостей.

Основні різновиди проективних методик: структурування; конструювання; інтерпретації, доповнення, імпресії, катарсиса, графічні.

Основні поняття і процедура соціометрії. Загальна характеристика методу.

Поняття про соціометричні критерії. Види критеріїв.

Соціоматриця. Соціограма. Типи соціограм.

Тема 5. Експертне оцінювання в психодіагностиці.

Сутність і специфічні особливості експертного оцінювання. Поняття моніторної групи. Етапи оцінної діяльності експертів. Імплицитна оцінка. Експлікація оцінки. Типи вимірювальних шкал. Причини порушення достовірності результатів експертизи.

Використання контент-аналізу в психодіагностичній практиці.

Контент-аналіз як різновид методу дослідження продуктів діяльності. Основні етапи контент-аналізу. Можливі помилки при реалізації цього методу.

Тема 6. Особливості психодіагностичного процесу

Поняття психологічного діагнозу. Діагностичні ознаки (за Л. Виготським). Характеристика симптоматичного, типологічного, етіологічного діагнозів. Етапи психодіагностичного вивчення особистості.

Основні умови ефективного використання методів психодіагностики в діяльності практичного психолога. Критерії ефективності практичної роботи психодіагноста.

Тема 7. Зміст психодіагностичної функції психолога

Визначення домінуючої орієнтації перцептивної сфери.

Психодіагностика потребнісно-мотиваційної сфери та саморегуляції. Оцінювання інтелектуально-пізнавальної сфери особистості. Діагностика екзистенціально-побутової сфери особистості. Дослідження морально-етичної сфери особистості. Оцінювання дієвопрактичної сфери особистості. Психодіагностика сфери стосунків особистості.

Змістовий модуль 2. Візуальна психодіагностика як складова психодіагностики

Тема 8. Використання візуальної психодіагностики у практичній діяльності психолога

Зв'язок візуальної психодіагностики з іншими науками про людину. Основні напрями візуальної психодіагностики.

Урахування даних візуальної психодіагностики у практиці добору і відбору кадрів психологом, при проведенні психологічної консультації, у психолого-просвітницькій роботі.

Методи візуальної психодіагностики. Зв'язок методів візуальної психодіагностики з іншими методами психологічних досліджень.

Основні та додаткові параметри людини як джерела інформації візуальної психодіагностики.

Тема 9. Психологічні відмінності людей та їх зовнішні прояви

Типологічні *особливості людей та їх зовнішні ознаки*.

Типологія Е. Кречмера, І. Шелдона, І. П. Павлова та їх візуальні характеристики.

Візуальна характеристика типів темпераменту.

Візуальний прояв акцентуацій характеру особистості.

Фізіогноміка як *напрям візуальної психодіагностики*.

Поняття фізіогноміки. Обличчя людини як об'єкт психологічного пізнання. Загальна будова обличчя та її інтерпретація: рух мускулатури лоба, очі та погляд, сміх і посмішка, постава голови тощо.

Мова тілорухів та її діагностика практичним психологом.

Постанова і хода, їх характеристика, зв'язок із фізичним і психічним станом людини. Мова рук, жести та їх інтерпретація.

Тема 10. Графологія і пізнання особистості

Поняття графології. Взаємозв'язок почерку з деякими психічними особливостями людини. Почерк і стать. Почерк і вік. Почерк і освіта.

Почерк і професія. Почерк і конституція людини.

4. Структура навчальної дисципліни

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				Балів (max)
			годин				
			лк.	лаб.	пр.	СР	
Змістовий модуль 1. Психодіагностика як наука і практична діяльність							
1	Лекція 1	Теоретичні основи загальної психодіагностики	2				1
	Практичне заняття 1	Основні методи психодіагностики			2		9
	Самостійна робота 1	Школи, напрями психодіагностики.	у			26	5

2	Лекція 2	Метод тестів у психодіагностиці	2				1
	Практичне заняття 2	Метод опитування в психодіагностичній практиці			2		9
	Самостійна робота 2	Основні поняття і процедура соціометрії.				26	5
3	Лекція 3	Експертне оцінювання в психодіагностиці	2				1
	Практичне заняття 3	Особливості психодіагностичного процесу			2		9
	Самостійна робота 3	Зміст психодіагностичної функції психолога				28	5
Разом за 1 модуль			6		6	80	45
Змістовий модуль 2. Візуальна психодіагностика як складова психодіагностики							
4	Лекція 4	Використання візуальної психодіагностики у практичній діяльності психолога	2				1
	Практичне заняття 4	Методи візуальної психодіагностики			2		7
	Самостійна робота 4	Основні та додаткові параметри людини як джерела інформації візуальної психодіагностики				25	4
5	Лекція 5	Психологічні відмінності людей та їх зовнішні прояви	2				1
	Практичне заняття 5	Фізіогноміка як напрям візуальної психодіагностики			2		8
	Самостійна робота 5	Графологія і пізнання особистості				25	4
Разом за 2 модуль			4		4	50	25
Всього			10	-	10	130	70
Залік							30
Всього з навчальної дисципліни – 150 год.							100

Поточний контроль – протягом кожного практичного заняття (до 10 балів).

Контроль самостійної роботи – протягом кожного заняття (СР 1, 2, 3 – 5 балів, СР 4, 5 – 4 бали).

Підсумковий контроль – залік (30 балів).

5. Теми і зміст лекцій

Тема 1. Теоретичні основи загальної психодіагностики

1. Предмет і завдання психодіагностики.
2. Структура і стан сучасної психодіагностики.
3. Зв'язок психодіагностики з іншими науками.

4. Виникнення і етапи розвитку психодіагностики.
5. Професійні та науково-популярні методики психодіагностики.
6. Критерії об'єктивності в психодіагностиці.
7. Професійно-етичні принципи в психодіагностиці.
8. Основні тенденції розвитку психодіагностики.

Тема 3. Метод тестів у психодіагностиці.

1. Теорія розвитку тестів. Допсихологічні тести, розробка психологічних тестів.
2. Тестологія і психодіагностична практика.
3. Переваги та проблеми використання тестового методу в психодіагностиці.
4. Види тестів у психодіагностиці: за спрямованістю, формою процедури дослідження, характером тестових завдань, за часом виконання.
5. Визначення надійності тесту.
6. Валідність.
7. Стандартизація.

Тема 5. Експертне оцінювання в психодіагностиці.

1. Сутність і специфічні особливості експертного оцінювання.
2. Поняття моніторної групи.
3. Етапи оцінної діяльності експертів. Імплицитна оцінка. Експлікація оцінки.
4. Типи вимірювальних шкал.
5. Причини порушення достовірності результатів експертизи.
6. Використання контент-аналізу в психодіагностичній практиці.
7. Контент-аналіз як різновид методу дослідження продуктів діяльності. Основні етапи контент-аналізу. Можливі помилки при реалізації цього методу.

Тема 8. Використання візуальної психодіагностики у практичній діяльності психолога

1. Зв'язок візуальної психодіагностики з іншими науками про людину.
2. Основні напрями візуальної психодіагностики.
3. Урахування даних візуальної психодіагностики у практиці добору і відбору кадрів психологом, при проведенні психологічної консультації, у психолого-просвітницькій роботі.

Тема 9. Психологічні відмінності людей та їх зовнішні прояви

1. Типологічні *особливості людей та їх зовнішні ознаки*.
2. Типологія Е. Кречмера, І. Шелдона, І. П. Павлова та їх візуальні характеристики.
3. Візуальна характеристика типів темпераменту.
4. Візуальний прояв акцентуацій характеру особистості.

6. Теми і зміст практичних занять

№	Назва теми	К-ть годин
1.	<p>Тема 2. Основні методи психодіагностики</p> <p>Поняття про “об’єктивний”, “суб’єктивний” та “проективний” підходи у психодіагностиці.</p> <p>Класифікації психодіагностичних методик. Основи класифікації психодіагностичних процедур.</p> <p>Вербальні та невербальні психодіагностичні методики: Об’єктивні тести, стандартизовані самозвіти, проективні техніки, діагностичні психодіагностики, стандартизовані та експертні методики.</p>	2
2.	<p>Тема 4 Метод опитування в психодіагностичній практиці.</p> <p>Види опитувальників: біографічні, щодо інтересів, мотивів, установок, цінностей. Форми запитань і прогнозування результатів. Проблема достовірності особистісних опитувальників. Фактори, які детермінують відповіді на запитання.</p> <p>Проективні методи психодіагностики.</p> <p>Теоретичне обґрунтування проективного підходу до психодіагностики особистості. Роль наукових праць Ф. Гудинаф, Г. Мюрося, Х. Моргай, Г. Роршаха, Л. Франка у розвитку проективної психодіагностики.</p> <p>Загальна характеристика проективних способів вивчення особистісних особливостей.</p> <p>Основні різновиди проективних методик: структурування; конструювання; інтерпретації, доповнення, імпресії, катарсиса, графічні.</p>	2
3	<p>Тема 6. Особливості психодіагностичного процесу</p> <p>Поняття психологічного діагнозу. Діагностичні ознаки (за Л. Виготським). Характеристика симптоматичного, типологічного, етіологічного діагнозів. Етапи психодіагностичного вивчення особистості.</p> <p>Основні умови ефективного використання методів психодіагностики в діяльності практичного психолога. Критерії ефективності практичної роботи психодіагноста.</p>	2
4.	<p>Тема 8. Використання візуальної психодіагностики у практичній діяльності психолога</p> <p>Методи візуальної психодіагностики. Зв’язок методів візуальної психодіагностики з іншими методами психологічних досліджень.</p> <p>Основні та додаткові параметри людини як джерела</p>	2

	інформації візуальної психодіагностики.	
5	<p>Тема 9. Психологічні відмінності людей та їх зовнішні прояви</p> <p>Фізіогноміка як напрям візуальної психодіагностики.</p> <p>Поняття фізіогноміки. Обличчя людини як об'єкт психологічного пізнання. Загальна будова обличчя та її інтерпретація: рух мускулатури лоба, очі та погляд, сміх і посмішка, постава голови тощо.</p> <p>Мова тілорухів та її діагностика практичним психологом.</p> <p>Постанова і хода, їх характеристика, зв'язок із фізичним і психічним станом людини. Мова рук, жести та їх інтерпретація.</p>	

7. Перелік питань, що виносяться на підсумковий модульний контроль

1. Які критерії об'єктивності в психодіагностиці.
2. Професійно-етичні принципи в психодіагностиці.
3. Переваги та проблеми використання тестового методу в психодіагностиці.
4. Види тестів у психодіагностиці: за спрямованістю, формою процедури дослідження, характером тестових завдань, за часом виконання.
5. Опишіть процес визначення надійності тесту.
6. Що таке валідність? Дайте визначення та охарактеризуйте види валідності.
7. Опишіть процес стандартизації.
8. Сутність і специфічні особливості експертного оцінювання.
9. Які основні напрями візуальної психодіагностики?
10. Які методи візуальної психодіагностики?
11. Взаємозв'язок почерку з деякими психічними особливостями людини.

8. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів:

1. Підготовка до контрольних заходів – 15 год.
2. Опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 115 год.,
з них на виконання індивідуальних дослідницьких завдань – 80 год.
3. Усього 130 год.

Індивідуально-дослідницькі завдання у межах самостійної роботи спрямовані на формування і розвиток практичних умінь опису методики, підготовки до проведення психодіагностики, здійснення психодіагностичного дослідження та оформлення звітної документації.

Результати опанування відповідного матеріалу перевіряються під час усного опитування, модульного (практичні та тестові завдання) і підсумкового (залік) контролю знань.

Теми та питання самостійної роботи

Тема 1. Теоретичні основи загальної психодіагностики

Школи, напрями у психодіагностиці. Стан розвитку сучасної психодіагностики. Психодіагностична література: наукові повідомлення, інструктивні матеріали, довідково-методичні і науково-популярні видання.

Тема 3. Метод тестів у психодіагностиці.

Основні поняття і процедура соціометрії. Загальна характеристика методу.

Поняття про соціометричні критерії. Види критеріїв.

Соціоматриця. Соціограма. Типи соціограм.

Тема 5. Експертне оцінювання в психодіагностиці.

Сутність і специфічні особливості експертного оцінювання. Поняття моніторної групи. Етапи оцінної діяльності експертів. Імплицитна оцінка. Експлікація оцінки. Типи вимірювальних шкал. Причини порушення достовірності результатів експертизи.

Використання контент-аналізу в психодіагностичній практиці.

Контент-аналіз як різновид методу дослідження продуктів діяльності. Основні етапи контент-аналізу. Можливі помилки при реалізації цього методу.

Тема 7. Зміст психодіагностичної функції психолога

Визначення домінуючої орієнтації перцептивної сфери.

Психодіагностика потребнісно-мотиваційної сфери та саморегуляції. Оцінювання інтелектуально-пізнавальної сфери особистості. Діагностика екзистенціально-побутової сфери особистості. Дослідження морально-етичної сфери особистості. Оцінювання дієвопрактичної сфери особистості. Психодіагностика сфери стосунків особистості.

Змістовий модуль 2. Візуальна психодіагностика як складова психодіагностики

Тема 10. Графологія і пізнання особистості

Поняття графології. Взаємозв'язок почерку з деякими психічними особливостями людини. Почерк і стать. Почерк і вік. Почерк і освіта.

Почерк і професія. Почерк і конституція людини.

9. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) і практичних (практична робота, пілотні дослідження) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються наочні методи навчання (презентацій, відео-матеріалів тощо).

Під час практичних занять застосовуються інтерактивні та кооперативні технології навчання («мозкового штурму», «Віртуальна схематизація», «Групове дослідження», розв'язування психодіагностичних ситуацій, робота в мікрогрупах, майстер-клас і т. інше робота в парах тощо); виконання індивідуальних науково-дослідних завдань в межах годин, відведених на самостійне вивчення дисципліни; робота з навчально-методичними матеріалами та Інтернет-джерелами.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

Серед методів використовується:

- усне опитування (фронтальне, індивідуальне);
- самостійні роботи у формі тестування та розгорнутих відповідей на запитання;
 - творчі завдання;
 - метод моделювання;
 - робота в групах;
 - тестові завдання;
 - підготовка до психодіагностування;
 - підготовка рефератів та доповідей;
 - самостійні письмові роботи;
 - аналіз власних і чужих звітних матеріалів за результатами психодіагностування,
 - модульний тестовий контроль;
 - самоконтроль.

10. Методи контролю

Поточний контроль, який здійснюється у формі фронтального, індивідуального чи комбінованого контролю знань студентів під час практичних занять, виконання індивідуальних завдань при виконанні самостійної роботи, тестування, контрольна робота та залік.

11. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою за видами навчальної діяльності.

Підсумкова оцінка по дисципліні виставляється за 100-бальною шкалою

згідно „Положення про організацію освітнього процесу БІНПО”.

Завданнями поточного модульного контролю знань здобувачів є перевірка та оцінка:

- а) систематичності та активності роботи здобувача на аудиторних заняттях;
- б) виконання завдань, виданих для самостійного опрацювання;
- в) виконання модульних контрольних завдань;
- г) розуміння та засвоєння матеріалу, набутих навичок та вмінь самостійно опрацьовувати матеріал, самостійно працювати з літературою та іншими джерелами, осмислювати та узагальнювати зміст теми та розділу, а також умінь усно чи письмово подавати матеріал у вигляді презентації, відповідей на запитання тощо.

Результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти входять як складові елементи до загальної (остаточної) оцінки знань здобувачів з певної дисципліни. Оцінка рівня роботи студента на практичних заняттях здійснюється в межах 30 балів. Студент допускається до екзамену, якщо за результатами роботи протягом семестру він отримав не менше 22 балів. Якщо за результатами оцінювання роботи студента на практичних заняттях студент отримав менше 22 балів, він не допускається до заліку. Викладач, який веде практичні заняття, визначає перелік завдань, що повинні бути виконані студентом для допуску до заліку. У разі їх виконання студент допускається до екзамену з оцінкою роботи на практичних заняттях 22 бали. Залік проводиться у вигляді письмової роботи, що містить завдання з розв'язання задач та аналізу ситуацій.

Види робіт	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	5
Участь у практичних заняттях (виступи, проблемні ситуації)	42
Самостійна робота (аналіз інформаційних джерел, підготовка повідомлень, опрацювання спеціальної літератури, виконання індивідуальних завдань)	23
Тестування за змістовими модулями 1 та 2	30
Залік	Сума балів за усіма видами робіт

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
--	-----------------------	-------------------------------

90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації до практичних робіт за навчальною дисципліною «Актуальні питання загальної та візуальної психодіагностики» (електронне видання, що знаходиться в репозитарії).

13. Рефлексивна анкета

1. Які зміни відбулися у ваших знаннях у процесі вивчення дисципліни (теми)?
2. Чи змінилася ваша думка до проблеми психодіагностування?
3. Що вас зацікавило при вивченні тем?
4. Ви будете застосовувати отримані знання у практичній діяльності?

14. Питання на залік

1. Предмет і завдання психодіагностики.
2. Структура і стан сучасної психодіагностики.
3. Зв'язок психодіагностики з іншими науками. Виникнення і етапи розвитку психодіагностики.
4. Професійні та науково-популярні методик психодіагностики.
5. Критерії об'єктивності в психодіагностиці.
6. Професійно-етичні принципи в психодіагностиці.
7. Основні тенденції розвитку психодіагностики.
8. Школи, напрями у психодіагностиці.
9. Стан розвитку сучасної психодіагностики.
10. Психодіагностична література: наукові повідомлення, інструктивні матеріали, довідково-методичні і науково-популярні видання.
11. Поняття про “об'єктивний”, “суб'єктивний” та “проективний” підходи у психодіагностиці.
12. Класифікації психодіагностичних методик.
13. Основи класифікації психодіагностичних процедур.

14. Вербальні та невербальні психодіагностичні методики: об'єктивні тести, стандартизовані самозвіти, проєктивні техніки, діагностичні психодіагностики, стандартизовані та експертні методики.
15. Теорія розвитку тестів. Допсихологічні тести, розробка психологічних тестів.
16. Тестологія і психодіагностична практика. Переваги та проблеми використання тестового методу в психодіагностиці.
17. Види тестів у психодіагностиці: за спрямованістю, формою процедури дослідження, характером тестових завдань, за часом виконання.
18. Визначення надійності тесту.
19. Валідність.
20. Стандартизація.
21. Види опитувальників: біографічні, щодо інтересів, мотивів, установок, цінностей.
22. Форми запитань і прогнозування результатів.
23. Проблема достовірності особистісних опитувальників.
24. Фактори, які детермінують відповіді на запитання.
25. Проєктивні методи психодіагностики.
26. Теоретичне обґрунтування проєктивного підходу до психодіагностики особистості. Роль наукових праць Ф. Гудинафа, Г. Мюроя, Х. Моргай, Г. Роршаха, Л. Франка у розвитку проєктивної психодіагностики.
27. Загальна характеристика проєктивних способів вивчення особистісних особливостей.
28. Основні різновиди проєктивних методик: структурування; конструювання; інтерпретації, доповнення, імпресії, катарсиса, графічні.
29. Основні поняття і процедура соціометрії. Загальна характеристика методу.
30. Поняття про соціометричні критерії. Види критеріїв.
31. Соціоматриця. Соціограма. Типи соціограм.
32. Сутність і специфічні особливості експертного оцінювання.
33. Поняття моніторної групи. Етапи оцінної діяльності експертів. Імплицитна оцінка. Експлікація оцінки.
34. Типи вимірювальних шкал. Причини порушення достовірності результатів експертизи.
35. Використання контент-аналізу в психодіагностичній практиці.
36. Контент-аналіз як різновид методу дослідження продуктів діяльності. Основні етапи контент-аналізу. Можливі помилки при реалізації цього методу.
37. Поняття психологічного діагнозу.
38. Діагностичні ознаки (за Л. Виготським).
39. Характеристика симптоматичного, типологічного, етіологічного діагнозів.
40. Етапи психодіагностичного вивчення особистості.
41. Основні умови ефективного використання методів психодіагностики в діяльності практичного психолога.

42. Критерії ефективності практичної роботи психодіагноста.
43. Визначення домінуючої орієнтації перцептивної сфери.
44. Психодіагностика потребнісно-мотиваційної сфери та саморегуляції.
45. Оцінювання інтелектуально-пізнавальної сфери особистості.
46. Діагностика екзистенціально-побутової сфери особистості.
47. Дослідження морально-етичної сфери особистості.
48. Оцінювання дієвопрактичної сфери особистості.
49. Психодіагностика сфери стосунків особистості.
50. Зв'язок візуальної психодіагностики з іншими науками про людину.

Основні напрями візуальної психодіагностики.

51. Урахування даних візуальної психодіагностики у практиці добору і відбору кадрів психологом, при проведенні психологічної консультації, у психолого-просвітницькій роботі.
52. Методи візуальної психодіагностики. Зв'язок методів візуальної психодіагностики з іншими методами психологічних досліджень.
53. Основні та додаткові параметри людини як джерела інформації візуальної психодіагностики.
54. Типологічні особливості людей та їх зовнішні ознаки.
55. Типологія Е. Кречмера, І. Шелдона, І. П. Павлова та їх візуальні характеристики.
56. Візуальна характеристика типів темпераменту.
57. Візуальний прояв акцентуацій характеру особистості.
58. Фізіогноміка як напрям візуальної психодіагностики.
59. Поняття фізіогноміки. Обличчя людини як об'єкт психологічного пізнання. Загальна будова обличчя та її інтерпретація: рух мускулатури лоба, очі та погляд, сміх і посмішка, постава голови тощо.
60. Мова тілорухів та її діагностика практичним психологом.
61. Постанова і хода, їх характеристика, зв'язок із фізичним і психічним станом людини. Мова рук, жести та їх інтерпретація.
62. Поняття графології. Взаємозв'язок почерку з деякими психічними особливостями людини. Почерк і стать. Почерк і вік. Почерк і освіта.
63. Почерк і професія. Почерк і конституція людини.

15. Рекомендована література

Основна:

1. Галян І. М. Психодіагностика : навч. посіб 2-ге вид., стереотип. К. : Академвидав, 2011. 464 с. (Серія «Альма-матер»)
2. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навч. посібн. /За ред. М.С. Корольчука. К.: Ельга: Ніка-Центр, 2010. 400 с.
3. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики: посібник К., «Слово». 2009. – 464с.
4. Морозов О.М. Психологія особистості : оперативна аудіовізуальна діагностика : навч. посібник. - К.: Вид. Паливода А.В., 2018- 328 с.

5. Скребець В.О. Основи психодіагностики : навч. посібн. К., 2003. 147 с.
6. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодіагностика : підручник К. : Видавничий дім «Слово», 2013. 608 с.

Додаткова

1. Гильбух Ю.З. Актуальные проблемы профессиональной психодиагностики. – К. : Знание, 1977. – 21 с.
2. Маковська О.А. Психодіагностика професійної придатності : навчально-методичний посібник; Міністерство освіти і науки України, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка. – Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2015. – 70 с.
3. Радул В.В. Діагностика особистості майбутнього вчителя / Валерій Вікторович Радул. – К. : Вища школа, 1995. – 150 с.
4. Чернуха Н.М. Діагностика професійно-психологічної компетентності майбутніх педагогів : методичний збірник Київ, 2015. – 88 с.
5. Чуб Н.В. Комплексні тести готовності дитини до школи / Н.В. Чуб. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 144 с.

Електронні ресурси

1. Краснова Н.В. Роль діагностики у професійній діяльності соціального педагога / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/NVUu/Ped/2008_15/krasnova.pdf
2. Парфенович І. Соціальна діагностика (лекції) [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/category/35/208/114/>
3. Психологічні тести : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.psyfactor.org/lybr101.htm
4. Психологічні тести : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.psylist.net/praktikum.